

Staten van Zeeland buigen zich over toekomst provincie

Op 4 september 2020 staan bij de vergadering van de Commissie Ruimte van de Provincie Zeeland belangrijke punten op de agenda, zoals het Zeeuwse Deltaplan Zoet Water, het Strategische ontwikkelplan Grevelingen en de voortgangsrapportages grote projecten. Zie deze [LINK](#) Klimaatverandering en zeespiegelstijging gaan daarbij steeds meer de koers bepalen.

Twijfels en onzekerheden rond het Zeeuwse Deltaplan Zoetwater

Het waterbeheer van de elkaar flankerende grote wateren en eilanden in Zeeland is niet van elkaar te scheiden. Gelijktijdig het land van zoet water voorzien en de omliggende wateren verzilten gaat niet samen. Het aanvankelijke enthousiasme voor investeren in het kersverse Zeeuwse Deltaplan Zoet Water zal afnemen wanneer men bemerkt dat deze kortetermijnoplossing niet bijdraagt aan het wezenlijke probleem, het algehele verzilten van het grondwater.

De voorgenomen en kostbare kunstmatige zoetwateraanvoer naar de eilanden is wellicht tijdelijk afdoende, maar zal bij zeespiegelstijging, klimaatverandering en verdere verzilting tekortschieten.

Zeegaten

In tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd, is Zeeland geen delta, maar een regio waar diepe zeegaten tot ver achter de kustlijn zijn doorgedrongen.

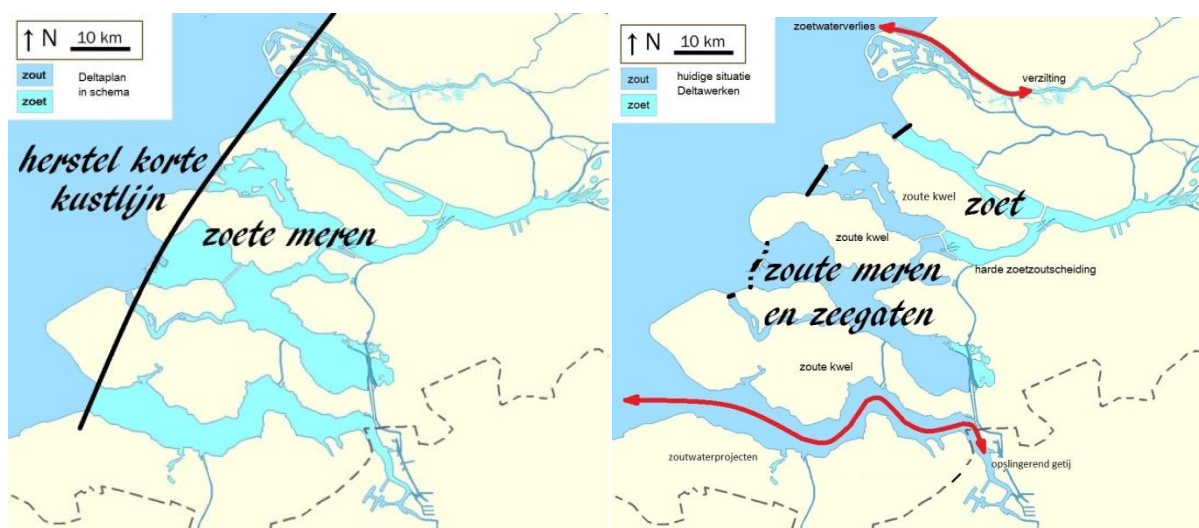
Het Deltaplan wilde juist deze gaten afsluiten en verzoeten voor optimale waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Dit om ons te beschermen tegen de steeds verder uitschurende zeearmen, de toename van het getij annex stormvloed en de verzilting landinwaarts. Maar voor, tijdens en na de Deltawerken is afgeweken van de beginselen van het oorspronkelijke Deltaplan.

Zo werd afbreuk gedaan aan de bittere noodzaak van het Deltaplan.

Meedeinend op de opkomende discussie rond een open Oosterschelde, was een zoutlobby bepalend voor het waterbeleid van de provincie en die van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta, maar met de kennis van nu komt daar geleidelijk verandering in.

Natuurlijk had de opkomende milieubeweging het beste voor met het streven naar behoud en herstel van zoute milieus, maar achteraf gezien past de natuur zich bij gewijzigde omstandigheden altijd aan en is het juist de behoudende mens die, gedreven door de hang naar een onrealistisch herstel van het verleden, een remmende werking heeft.

Bij elke ingreep werd Zeeland, dat vroeger veel brak water kende, zouter dan ooit en bleef de provincie verstoken van de aanvoer van rivierwater. Dit leidde tot sterk toenemende zoetwatertekorten.

Van het principe van het Deltaplan is voor, tijdens en na de Deltawerken afgeweken.

Illustraties: Adviesgroep Borm & Huijgens

Natuurbelangen

Onder het mom van biodiversiteit worden nog steeds zoute milieus aangelegd en gesubsidieerd. Dat terwijl 97% van alle water op aarde zout is. Het streven naar zoute milieus is alleen maar meer van hetzelfde en draagt niet bij aan de algehele biodiversiteit.

Het zoete en bruikbare oppervlaktewater, het water van rivieren en meren, is minder dan een tienduizendste van al het water op aarde. Uiterst zeldzaam en zeker zo soortenrijk. Water waar veel leven en welvaart van afhankelijk is.

Brak water wordt daarnaast enorm ondergewaardeerd vanwege de vermeende beperkte biodiversiteit. Dit milieu is niet alleen uniek in zijn soortensamenstelling, maar vormt ook een schakel tussen de wereldzeeën en de stroomgebieden van de grote rivieren. Juist deze verbindingsfunctie maakt deze brakke estuariene milieus zo belangrijk. Deze zijn in Zeeland mogelijk met verlenging van stroomroutes en aansluitende migratierivieren in zee, maar ze zijn nog nergens gerealiseerd.

Zeespiegelstijging

Het Expertisenetwerk Waterveiligheid (ENW) adviseert in een [rapport](#) van eind 2019 om niet tot 2050 te wachten met het nemen van maatregelen tegen de zeespiegelstijging. Dat geldt met name voor de kwetsbare plekken langs de Nederlandse kust, waar de grenzen van het huidige beleid het eerste bereikt worden. Locaties waar de zee in open verbinding staat met het achterland, zoals Rotterdam en de Zuidwestelijke Delta.

Dat het niet goed gaat met de Westerschelde en Oosterschelde is al jaren duidelijk. Het opslingerend getij van de uitgediepte Westerschelde bedreigt de stad Antwerpen. Prof. Han Vrijling schat de overstromingskans van het Scheldebekken op 1 maal per 70 jaar. Als scheidend voorzitter van het nationaal park Oosterschelde, stelde Siebe Kramer begin dit jaar voor om voor kwaliteitsverbetering het overgrote deel van de Oosterschelde af te dammen en te verzoeten.

Om rivierverzilting tegen te gaan streeft Rijkswaterstaat naar 1500 m³/sec tegendruk zoet water via de open en verdiepte Nieuwe Waterweg. Zo passeert het meeste zoete water Nederland ongebruikt. De problemen rond de Westerschelde, Oosterschelde en Nieuwe Waterweg zullen in de toekomst zeker opgelost worden. Voor de verzoeting van de Grevelingen is door het jaar heen voldoende rivierwater beschikbaar. Met deze grote stap naar klimaatbestendigheid kan aangevangen worden.

Andere plannen

Het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta liep als eerste deelprogramma vooruit op het landelijk Deltaprogramma. Dit resulteerde in een gebrek aan samenhang en een verziltingbeleid op basis van regionale wensen met een benauwend klein zicht op het grote geheel.

Inmiddels werkt het Deltaprogramma aan een landelijke langetermijnvisie en nu lijkt het weer of men het Deltaprogramma niet af wil wachten. Er is veel initiatief, maar een al te voortvarend beleid zal met regelmaat het hoofd stoten. Beroepsmatig betrokkenen worden doorgaans door hun eigen opdracht en begrenzing beperkt en bij regionale bestuurders wegen sectorale wensen vaak zwaarder dan het landsbelang. Het is begrijpelijk dat projectmanagers na ruim 10 jaar voorbereiding graag hun plannen willen doorzetten, maar dit mag nooit ten koste gaan van mens en natuur.

Regionaal overleg wordt pas zinvol in een groter kader zoals een integraal plan voor een klimaatbestendig Nederland. Maar voor dat er is, zijn we enkele jaren verder.

Het is al wel duidelijk dat de zuidwestelijke regio een cruciale rol gaat vervullen voor het landelijk waterbeheer wat betreft zoetwatervoorziening, het tegengaan van verzilting en rivierwaterberging. Laat de politiek voor mens, natuur en duurzaamheid kiezen.

Zeeland moet belangrijke keuzes maken voor haar toekomst. Luctor et Emergo!